

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1473

av Sofia Arkelsten (M)

Bevara miljömålen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen om åtgärder, kostnader och tidsplan för att klara miljömålen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om etappmålen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Miljömålsberedningen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett miljö- eller klimatpolitiskt ramverk.

Motivering

Miljöutmaningarna är komplexa och en fråga som angår alla. Även andra politikområden än miljöpolitiken hanterar frågor som möjligen inte definieras som miljöfrågor men som får miljöeffekter.

Sverige har ett system med miljömål. De hanteras brett genom samhället. Mer information om detta finns bland annat på Regeringskansliets webbsida <http://www.regeringen.se/sb/d/2055> och Naturvårdsverkets sida <http://www.miljomal.nu/sv/>.

I korthet är det övergripande målet kallat generationsmålet och formuleras: "Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser."

Generationsmålet är ett inriktningsmål och det ger vägledning om de värden som ska skyddas och den samhällsomställning som krävs för att nå önskad miljö kvalitet. Men det är tydligt att för att målet ska uppnås behövs en ambitiös miljöpolitik både i Sverige och i EU och dessutom internationellt. Sverige saknar faktiskt rådighet över de faktorer som avgör om vi ska uppnå miljömålen eller inte.

Riksdagen beslutade våren 2010 om en ny målstruktur för miljöarbetet:

Ett generationsmål anger inriktningen för en samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att nå miljö kvalitetsmålen.

Etappmål anger steg på vägen till generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.

Miljö kvalitetsmål anger det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. De är 16 till antalet.

Målens formuleringar har diskuterats men till syvende och sist ska förutsättningarna för att lösa miljöproblemen alltså nås inom en generation. Sverige har arbetat med detta målsystem rätt länge och den generation som satte målet har redan lämnat över ansvaret för att de uppnås till nästa generation.

I regeringsförklaringen uttalades att de nationella miljömålen ska klaras. Däremot valde statsminister Stefan Löfven att inte gå in på när, hur eller vilka nya åtgärder som ska införas. Regeringen måste snarast återkomma till riksdagen med sin syn på miljömålsarbetet och om det ska förändras på något avgörande sätt.

Redan nu föreligger ytterligare ett antal frågor som måste besvaras.

En av de stora utmaningarna är att miljöfrågor till sin karaktär är internationella och kräver regionalt och internationellt samarbete. Sverige är aktivt och drivande i många olika forum men varje land har ansvar för sin egen miljöpolitik och sitt eget agerande inom internationella överenskommelser. De tidigare miljömålens internationella karaktär gjorde det svårt för nationellt agerande att ge utslag i vårt miljö målssystem. Bland annat för att komma till rätta med detta och kunna mäta insatser infördes också etappmål i den nya målstrukturen. Införandet av etappmål är ett bra steg för att ha en målstruktur som premierar det arbete som läggs ned. Miljömålsarbetet tvingas ta flera steg tillbaka om dessa tas bort och endast miljö kvalitetsmålen samt generationsmålet kvarstår.

En miljö målsberedning med uppdrag att långsiktigt följa frågorna har införts.

Beredningen inrättades 1 juli 2010 med ett uppdrag som sträcker sig till 2020 i syfte att nå bred politisk samsyn kring miljöfrågorna.

Beredningen är parlamentariskt sammansatt och där ingår även sakkunniga från departement, myndigheter, länsstyrelser, kommuner, näringsliv och intresseorganisationer. Miljö målsberedningen ger bland annat förslag till regeringen på miljöstrategier med etappmål, styrmedel och åtgärder. Uppdraget är att fokusera på

frågor som berör flera samhällsintressen eller politikområden samt vilka frågor som ska drivas inom EU och internationellt. Dessutom arbetar beredningen med samråd och förankring av förslagen.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet har aviserat att de avser införa ett miljömålsråd istället för beredningen. Detta väcker frågor om både långsiktigheten, förankringen av politiken och möjligheten för riksdagen att påverka regeringens arbete i området.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet har även aviserat att de tänker införa ett klimatpolitiskt ramverk. Andra länder har infört detta för att just få en bredare syn och ett bredare sätt att följa upp och mäta insatser – men de saknar ett miljömålssystem. För det första är det viktigt att detta nya ramverk - om det får stöd i riksdagen och införs – inte ersätter det inarbetade och rimligt välfungerande miljömålssystemet.

För det andra är det mycket viktigt att ett miljö- eller klimatpolitiskt ramverk inte blir ett dubbelt styrsystem, eller ännu värre, ett system utan politisk relevans. Än så länge saknas svar på hur ett sådant system skulle införas, effekten på miljömålsarbetet, den demokratiska förankringen, ansvarsfördelningen, om det ska vara ett extra system eller om det är tänkt att ersätta någon del av miljömålen.

Sofia Arkelsten (M)